

Arbets skador till följd av smittsamma sjukdomar (promemoria)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) tillstyrker förslaget att lägga till covid-19 i förteckningen över smittsamma sjukdomar i 5 § 2 förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd (FASP).

ISF har i övrigt följande synpunkter på förslaget.

Tidbegränsningen

ISF anser att den föreslagna ändringen, att arbetsskadeförsäkringen bör omfatta den smittsamma sjukdomen covid-19, inte bör begränsas till att endast tillämpas i fråga om skador som har inträffat den 1 februari 2020 eller senare.

Datumet är enligt förslaget valt med hänsyn till när det första gången konstaterades att det virus som orsakar sjukdomen covid-19 fanns i Sverige. Enligt promemorian ska därmed allt arbete vid sjukvårdsinrättningar och vid annan hantering av smittförande person där smitta av covid-19 har förekommit omfattas av ändringen.

Försäkrade personer kan omfattas av arbetsskadeförsäkringen vid arbete utomlands. Det innebär att personer kan ha smittats innan den 1 februari 2020 i arbete som omfattas av den svenska arbetsskadeförsäkringen med att behandla, vårda eller ta hand om personer, djur eller material som är smittförande. De uppräknade situationer gäller också fler arbeten än arbete vid sjukvårdsinrättningar eller vid annan hantering av smittförande person. I praxis finns bland annat ett fall med en fartygsinspektör som omfattas när han besiktigade ett brandskadat fartyg och fick en amöbainfektion (FÖD 1989:29). Det är alltså svårt att förutse alla fall där smitta av viruset som orsakar covid-19 kan omfattas av arbetsskadeförsäkringen.

ISF anser att alla som omfattas av arbetsskadeförsäkringen ska kunna få covid-19 godkänd som arbetsskada om de smittats i de situationer som räknas upp i 5 § FASP. Omfattas personen av arbetsskadeförsäkringen och tillräckligt mycket talar för att hen smittats av viruset i sådant arbete ska

covid-19 och eventuella följdskador kunna godkännas som arbetsskada oavsett när sjukdomen först visade sig. Därför anser ISF att ändringen inte bör begränsas i tid.

Arbetsskadeprövningen

Enligt förslaget kommer ändringen innebära att skada som har orsakats av covid-19 anses som arbetsskada enligt 39 kap. 6 § socialförsäkringsbalken (SFB) om sjukdomen har ådragits i sådana arbeten som anges i 5 § FASP. Beskrivningen gäller en så kallad följdskada, vilket innebär att en arbetsskada orsakar en annan skada.

Även om ändringen innebär att även följdskador till covid-19 godkänns som arbetsskada, vill ISF påpeka att ändringen framförallt kommer att innebära att sjukdomen covid-19 i sig kan godkännas som arbetsskada.

ISF vill också påpeka att det trots ändringen av FASP i vissa fall kan bli svårt att godkänna covid-19 som arbetsskada. Det pågår en allmän smittspridning av viruset som orsakar covid-19. 39 kap. 3 § SFB innebär att övervägande skäl behöver tala för att smittan skedde just i ett sådant arbete som beskrivs i 5 § FASP för att sjukdomen ska kunna godkännas som arbetsskada. Är det lika sannolikt att personen smittats på annat sätt kan sjukdomen inte godkännas som arbetsskada. Exempelvis omfattas inte smitta vid färd till eller från arbetet i dessa fall.

Rätten till ersättning

Försäkringskassan ska, enligt 42 kap. 12 § SFB, bara pröva om covid-19 kan godkännas som arbetsskada om personen uppfyller övriga krav för att få arbetsskadeersättning eller sjukpenning enligt 28 kap. SFB.

ISF vill påpeka att de flesta som drabbas av covid-19 kommer få svårt att uppfylla kraven för många av ersättningarna i arbetsskadeförsäkringen. ISF bedömer att det i dagsläget främst är efterlevandeersättningarna och ersättning för kostnader för sjukvård utomlands som kan komma att bli aktuella.

Trots den föreslagna ändringen av FASP kommer det därmed vara ett fåtal som får prövat om covid-19 är en arbetsskada av Försäkringskassan och färre som kommer att få ersättning från arbetsskadeförsäkringen. För att de drabbade lättare ska kunna förutse vad ändringen innebär för dem är det viktigt att detta är tydligt.

Detta yttrande har beslutats av tf. generaldirektören Ola Leijon. Utredaren Ossian von Friesen har varit föredragande. I beredningen har också chefsjuristen Anna Samuelsson deltagit.

Ola Leijon

Ossian von Friesen